

สิทธิมนุษยชน

ร.ต.หญิง กนกกร วีระประจักษ์
กองวิชากฎหมายและสังคมศาสตร์

ความเบื้องต้น

สิทธิมนุษยชน เป็นเรื่องของการที่มนุษย์ตกลงและยอมรับกันให้บุคคลในฐานะที่เป็นมนุษย์แต่ละคน ได้รับความเคารพนับถือ เอาใจใส่ ดูแล ค้ำครองรักษา และได้รับประโยชน์จากการมีชีวิตอยู่ในโลกนี้ “อย่างดีที่สุด” มนุษย์ที่มาจากกันและกันนี้หมายถึงชุมชนระดับโลกคือ องค์การสหประชาชาติ ได้แก่มชาติต่าง ๆ ที่เป็นสมาชิกองค์การสหประชาชาติ (ปัจจุบันมี ๑๙๓ ประเทศ) ตกลงกันและวางข้อกำหนด กฎเกณฑ์เพื่อเป็นหลักประกันและเป็นมาตรฐาน ว่าคนเราควรมีชีวิตอยู่อย่างดี สามารถเข้าถึงความดีงามและประโยชน์สุขที่ควรได้รับ เป็นเรื่องของมนุษย์ที่มีอารยธรรมรู้จักคำนึงถึงชีวิตของกันและกัน เอาใจใส่ความทุกข์สุข และรู้จักวางกฎกติกาเพื่ออยู่ร่วมกันด้วยดี (Peaceful Co-existence) ไม่แบ่งแยกตัว เราเราท่านว่ามีเชื้อชาติศาสนาใด

หากพิจารณาดูกฎหมายระหว่างประเทศระดับต่างๆ เช่น สนธิสัญญา (Treaties) อนุสัญญา (Convention) ข้อตกลง (Agreement) พิธีสาร (Protocol) เป็นต้น ซึ่งมีผลผูกมัดภาคีสัญญา จะพบว่า มีข้อกำหนดและข้อผูกมัดทางกฎหมายระหว่างประเทศหลายฉบับที่ให้การปกป้องคุ้มครองคนทุกกลุ่ม เช่น กฎหมายจำพวก กติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิทางเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม ค.ศ. ๑๙๖๐ กติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง ค.ศ. ๑๙๖๖ อนุสัญญาว่าด้วยการป้องกัน และการลงโทษอาชญากรรมล้างเผ่าพันธุ์ ค.ศ. ๑๙๔๘ ปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน ค.ศ. ๑๙๔๘ อนุสัญญานครเจนีวาว่าด้วยการปฏิบัติต่อผู้บาดเจ็บ เหยดศึก และพลเรือนในสงคราม ค.ศ. ๑๙๔๙ อนุสัญญาว่าด้วยสถานภาพของผู้ลี้ภัย ค.ศ. ๑๙๕๑ อนุสัญญาว่าด้วยการจัดการเลือกปฏิบัติทุกรูปแบบต่อเชื้อชาติ ค.ศ. ๑๙๖๕ อนุสัญญาว่าด้วยการจัดการเลือกปฏิบัติต่อสตรีในทุกรูปแบบ ค.ศ. ๑๙๗๙ อนุสัญญาว่าด้วยการจัดการทรมาน การลงโทษ หรือการปฏิบัติที่เป็นการทรมาน หยาบเกียรติ หรือไม่มีมนุษยธรรม ค.ศ. ๑๙๘๔ อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก ค.ศ. ๑๙๘๙ ตราสารเกือบทุกฉบับดังกล่าวมี คณะกรรมการรองรับนำไปปฏิบัติหมด ยกเว้นตราสารเดียวคือ อนุสัญญาว่าด้วยการป้องกัน และการลงโทษ อาชญากรรมล้างเผ่าพันธุ์

กติกาเกี่ยวกับสิทธิมนุษยชนนั้นส่วนใหญ่เกิดขึ้นหลังสงครามโลกครั้งที่ ๒ โดยสหประชาชาติ กำหนดให้วันที่ ๑๐ ธันวาคมของทุกปีเป็นวันสิทธิมนุษยชน (ตรงกับวันรัฐธรรมนูญของไทย) เพื่อเตือนให้ระลึกถึงว่า ปัจเจกชนทุกคนนั้นจะต้องได้รับความคุ้มครองในทุกขณะทั้งในยามสันติและในยามสงคราม ตราสารสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศจะมีข้อกำหนดที่อนุญาตให้รัฐที่ต้องเผชิญกับการคุกคามจาก

ภัยสาธารณะอย่างร้ายแรงสามารถทำให้ความคุ้มครองสิทธิมนุษยชนไว้เป็นการชั่วคราวได้ แต่สำหรับสิทธิขั้นพื้นฐานบางประการจะต้องได้รับความคุ้มครองตลอดเวลาในทุกสถานการณ์และจะยกเว้นมิได้ทั้งนี้ไม่จำเป็นต้องคำนึงถึงสนธิสัญญาว่าจะมีข้อกำหนดไว้อย่างไร เช่น สิทธิที่จะมีชีวิต ข้อห้ามการทรมานและข้อห้ามการลงโทษหรือการปฏิบัติอย่างมิชอบมนุษย์ การนำคนมาเป็นทาสหรือบังคับให้ทาสรับใช้ หลักความชอบด้วยกฎหมายและหลักกฎหมายไม่มีผลย้อนหลัง สิทธิขั้นพื้นฐานเหล่านี้รัฐจะต้องผูกพันเคารพปฏิบัติตามในทุกสถานการณ์แม้จะในยามที่มีการขัดกันทางกำลังทหารหรือในยามที่ไม่มี ความสงบ สิทธิขั้นพื้นฐานเหล่านี้ถือเป็นแกนหลักของสิทธิมนุษยชน

ที่มาของสิทธิมนุษยชน

ในทางทฤษฎีปรัชญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชนตั้งขึ้นโดยองค์การสหประชาชาติ ทั้งนี้โดยผู้นำทางความคิดคือ ชาวตะวันตกที่มีภูมิหลังเคยเบียดเบียนบีบคั้นบุคคลในสังคมเดียวกับพวกตน และบุคคลเชื้อชาติเผ่าพันธุ์อื่นที่ตกเป็นอาณานิคมของพวกตนมาอย่างโชกโชนและรุนแรง

สังคมตะวันตกมีประวัติศาสตร์การรบราฆ่าฟันและการสงครามซึ่งกินเวลานานในขอบเขตที่กว้างขวางทั้งในสังคมเดียวกันและต่างสังคม เรื่องใหญ่ในอดีตที่ยืดยาวอย่างศาลาได้สวนศรัทธาที่พระในศาสนาคริสต์นิกายโรมันคาทอลิกในทวีปยุโรปไปฆ่าบุคคลที่กระทำความผิดหรือมีความเชื่อผิดไปจากคัมภีร์ไบเบิล ตัวอย่างในสังคมเดียวกัน เช่นระหว่างผู้ปกครองกับราษฎรหรือผู้อยู่ใต้ปกครองในยุโรปรวมทั้งในอังกฤษ เคยมีกฎกติกาว่า ถ้าผู้ปกครองนับถือศาสนาใด นิกายไหน ราษฎรจะต้องนับถือศาสนานิกายนั้นด้วย มิฉะนั้นจะอยู่ด้วยกันไม่ได้ และเกิดมีการรบราฆ่าฟันกันด้วยเรื่องศาสนาอย่างรุนแรง จนทำให้ต้องอพยพหนีภัยไปต่างประเทศ ประวัติศาสตร์ของอเมริกาก็มีเรื่องที่มีมนุษย์หนีภัยสงครามหรือการกดขี่เบียดเบียนกันทางการเมืองและทางศาสนา ที่เรียกว่า การสำเร็จโทษ

ในระหว่างสังคมเห็นได้ชัดว่า ชาวตะวันตกได้ออกล่าเมืองขึ้นและอาณานิคม ชาวพื้นเมืองที่อยู่ในอาณานิคมหรือเมืองขึ้นนั้น ถูกกดขี่ข่มเหงเยี่ยงสัตว์ เทบไม่มีสิทธิมนุษยชนเลย เช่น ในสาธารณรัฐแอฟริกาใต้ (ก่อนที่นายเนลสัน แมนเดลา จะถูกปล่อยตัวออกมาจากคุก) มีป้ายเขียนไว้หน้าร้านว่า ห้ามหมาและคนดำเข้าร้าน (No Dog and Black Allowed) เมืองไทยเราในช่วงสมัยพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวก็เคยได้รับรู้กับเรื่องทำนองนี้เช่นเดียวกัน พระองค์พระราชทานพระบรมราโชวาทแก่พระยามนตรีสุริยวงศ์เอกอัครราชทูตไทยผู้มีอำนาจเต็มประจำประเทศฝรั่งเศสเมื่อวันที่ ๕ มีนาคม ค.ศ. ๑๘๖๗ ว่า

"ชาวฝรั่งเศสยึดมั่นถือมั่นในความคิดที่ว่าคนต่างชาติทุกคนเป็นสัตว์ ดังนั้นพวกเขาจึงไม่สมควรได้รับความสงสารเมื่อถูกกระทำทารุณ ความปรารถนาสิ่งเดียวของพวกเขา ก็เพื่อเชิดชูศักดิ์ศรีเกียรติยศของฝรั่งเศส"

หรือที่จูลส์ อาร์มองด์ กล่าวต่อ จูลส์ บลองซูเบ รัฐมนตรีประจำโคชินไชนา เมื่อเดือนเมษายน ค.ศ. ๑๘๘๒ ว่า "ความกลัว นั่นคืออาวุธที่พิเศษของเรา! ชาวสยามจงเกลียดจงชังเรา และเราไม่สามารถ

ทำให้ความเกลียดชังหายไปด้วยการให้ของขวัญหรือด้วยการแสดงความกรุณาหรือความรู้สึก เราจะได้อะไรเลยหากไม่ขู่ให้กลัว"

ประวัติศาสตร์ตะวันตกมีประสบการณ์ในการเบียดเบียนกันมามาก การต่อสู้ดิ้นรนและความขัดแย้งก็มีมาก จนทำให้ต้องมีการวางกฎเกณฑ์กติกาขอบเขตให้ชัดเจนไว้ เพื่อหยุดยั้งการบีบคั้นเบียดเบียนและไม่ให้มีการละเมิดต่อกัน แต่ปรากฏว่าทั้งๆที่มีกฎหมายระหว่างประเทศตีกรอบไว้ เรายังคงได้รับรู้ข่าวสารว่ามีการละเมิดสิทธิมนุษยชนต่อคนกลุ่มต่างๆ มีความรุนแรงต่างๆ กันทั้งในอดีตและปัจจุบัน

สาเหตุของปัญหาการละเมิดสิทธิมนุษยชน

เหตุที่มีการฝ่าฝืนกฎหมายสิทธิมนุษยชน แบ่งได้เป็น ๗ ประเด็นดังต่อไปนี้คือ

๑. อนุสัญญาว่าด้วยการป้องกันและการลงโทษอาชญากรรมล้างเผ่าพันธุ์ การกำหนดบทลงโทษในต้วบทกฎหมายไม่มี นอกจากบางกรณีอาจจัดตั้งให้มีศาลพิเศษเพื่อไต่สวนคดีเป็นเรื่อง ๆ ไป เช่น ศาลพิเศษเกี่ยวกับอาชญากรรมสงครามในสงครามโลกครั้งที่สองที่เมืองนูเร็มเบิร์ก และกรุงโตเกียว ศาลพิเศษที่ตั้งขึ้นไต่สวนดำเนินคดีอาชญากรรมฆ่าล้างเผ่าพันธุ์ ในรวันดา (ค.ศ. ๑๙๙๔) ในบอสเนีย (ค.ศ. ๑๙๙๔) จนกระทั่งปี ค.ศ. ๑๙๙๘ นานาชาติได้มาตกลงกันจะให้ศาลอาชญากรรมระหว่างประเทศถาวร ขณะนี้อยู่ระหว่างการรอกการให้สัตยาบันของประเทศต่างๆ ซึ่งข่าวล่าสุดรายงานว่าเกือบจะครบตามกำหนดแล้ว

๒. การฝ่าฝืนสิทธิมนุษยชนในแต่ละประเทศมักเป็นการกระทำของคณะบุคคลที่มีอำนาจในขณะนั้น มักอ้างความจำเป็นเรื่องการสร้างเสถียรภาพในประเทศ เช่น กรณีนางออง ซาน ซูจี ในพม่า หรือ อ้างขอบเขตอำนาจศาลของตนที่ชาติอื่นแทรกแซงไม่ได้ (Domestic Jurisdiction) เช่น กรณีนายอัลวา อิบราฮิม ในมาเลเซีย หรือที่อ้างว่าเป็นกิจการภายในประเทศใครจะแทรกแซงไม่ได้ เช่น กรณีการใช้ แรงงานเด็กและการขายอวัยวะนักโทษในจีน

๓. การจำกัดสิทธิของสตรีในประเทศที่มีประเพณีที่ล้าหลัง เช่น ห้ามใครเห็นรูปร่างหน้าตาของสตรี ต้องใช้ผ้าคลุมตัวทั้งหมด ในอัฟกานิสถานภายใต้การปกครองของมุสลิมขวาจัดอย่าง ตาลีบัน มีการขลิบอวัยวะเพศบางส่วนของสตรี การจำกัดการศึกษาของสตรีไม่ให้สตรีก้าวหน้าทันสมัย รั่ววัฒนธรรมของตะวันตกที่มีสิ่งชั่วร้ายอันแอบแฝงมากับการพัฒนาและสิทธิเสมอภาคของชาย-หญิงในสังคม

๔. สหรัฐอเมริกาคัดค้านการดำเนินสิทธิมนุษยชน โดยเฉพาะถ้าจำเป็นเป็นรัฐบาล หรือบุคคลชั้นนำประเทศ หรือผู้วางนโยบายของรัฐ เพราะในยุคสงครามเย็นสหรัฐมีนโยบายขจัดและปราบปรามคอมมิวนิสต์ มีการให้การสนับสนุน เงิน อาวุธ แก่รัฐบาลฝ่ายขวาในการปราบปรามคอมมิวนิสต์อย่างรุนแรง

๕. สหรัฐอเมริกาคัดค้านการดำเนินคดีต่ออดีตผู้นำเผด็จการที่มีประวัติเรื่องสิทธิมนุษยชนต่างพร้อม เช่น กรณีนายพลปิโนเชต์อดีตผู้นำของชิลี โดยอ้างว่า ในอนาคตจะไม่มีประเทศที่ปกครองแบบเผด็จการประเทศใดสนใจจะพัฒนาประเทศในรูปแบบประชาธิปไตยเพราะกลัวว่าคนรุ่นใหม่จะมาดำเนินคดีกับ คนรุ่นเก่า ที่ทำด้วยความจำเป็นและทำตามหน้าที่

๖. บางประเทศที่มีปัญหาสิทธิมนุษยชนมีข้อแลกเปลี่ยนที่ดีเสนอต่อประเทศอื่นๆ จนไม่มีใครยก

ปัญหาสิทธิมนุษยชนมาประณาม หรือเรียกร้องให้มีการดำเนินคดีต่อประเทศนั้น เช่น จีนเป็นประเทศใหญ่มีตลาดและกำลังซื้อสูง มีการสนับสนุนการลงทุนจากต่างชาติ และมีเขตเศรษฐกิจพิเศษหลายแห่ง ดังนั้นแม้ว่าจีนจะไม่ให้สิทธิทางการเมืองแก่ผู้คัดค้านหรือแก่ชนกลุ่มน้อย เช่นทิเบต แต่นานาชาติก็ไม่เอาความกับจีนจนถึงที่สุดอย่างในกรณีพม่า เพราะพม่าเป็นประเทศเล็กที่ปิดประเทศให้ประโยชน์แก่ตะวันตกน้อยกว่าจีน อีกประการหนึ่งในการเจรจาทางการทูตผู้เจรจามักเลือกเอาปัญหาที่ตกลงกันได้แน่นอนมาเจรจาก่อน ส่วนปัญหาที่เป็นเรื่องละเอียดอ่อนอันยากจะตกลงกันได้ก็จะยังไม่มีมีการเจรจา เรื่องสิทธิมนุษยชนก็เช่นเดียวกันเขาก็จะไม่เอามาเป็นประเด็นในการเจรจา

๗. บางประเทศที่การเมืองการปกครองไม่มีเสถียรภาพ เด็กที่ถูกละเมิดสิทธิมีตั้งแต่แรกเกิด ถูกลักพาตัวไปจากบิดามารดาเพื่อไปเป็นลูกบุญธรรมของคนในประเทศร่ำรวย บ้างก็ถูกจับตัวไปเป็นขอทาน มีการใช้แรงงานเด็กอย่างทารุณ มีการล่วงละเมิดทางเพศ หรือถูกบังคับให้เป็นโสเภณีหรือเป็นทหาร มีข่าวปรากฏทางสื่อต่าง ๆ อยู่เสมอ ประมาณกันไว้ว่าเด็ก ๓๐๐,๐๐๐ คน ได้มีส่วนร่วมถูกละเมิดสิทธิมนุษยชนในความขัดแย้ง ทวีปเอเชีย ยุโรป แอฟริกา และอเมริกา ตัวอย่างเช่น ในประเทศเชอร์ราลีโอน ทหารฝ่ายต่อต้านส่วนใหญ่อายุประมาณ ๗ - ๑๔ ขวบ ในสงครามกลางเมืองของประเทศไลบีเรียระหว่างปี ค.ศ. ๑๙๙๙ - ๑๙๙๗ เด็กอายุ ๗ ขวบ จับปืนขึ้นต่อสู้ ในประเทศกัมพูชา ๑ ใน ๕ ของทหารที่บาดเจ็บมีอายุระหว่าง ๑๐ - ๑๔ ขวบ การรบสมัยใหม่ในสมรภูมิได้คร่าชีวิตของพลเรือนมากกว่าชีวิตของทหาร เด็ก ๆ ถูกใช้ทั้งจากรัฐบาลและฝ่ายต่อต้านให้เป็นสายลับ ผู้ส่งสาร คนครัว คู่นอน ฯลฯ ตั้งแต่อายุ ๖ ขวบเป็นต้นไป เมื่อเด็กเหล่านี้เติบโตขึ้นก็อาจจับปืนขึ้นต่อสู้กับศัตรู บางกรณีเด็กถูกพรากมาจากครอบครัว และถูกบังคับให้จับปืนฆ่าคน แต่บางกรณีเด็กสมัครใจที่จะเข้าร่วมกับกลุ่มทหารเอง เนื่องจากต้องการความคุ้มครองและเพื่อความอยู่รอด

สหรัฐอเมริกากับปัญหาสิทธิมนุษยชน

อย่างไรก็ตาม แม้แต่ประเทศสหรัฐอเมริกาที่เกิดขึ้นจากการดิ้นรนต่อสู้เพื่อแสวงหาความเป็นอิสระเสรี และปัจจุบันนี้เป็นประเทศผู้นำที่ยกย่องเทิดทูนสิทธิมนุษยชนนั้น เมื่อถอยหลังกลับไป ๑๐๐ ปี มีความเชื่อถืออย่างมากในลัทธิที่เรียกว่า “ดาร์วินเชิงสังคม” (Social Darwinism) ซึ่งอิงทฤษฎีวิวัฒนาการของดาร์วินที่ถือหลักธรรมชาติ มีการคัดเลือกในตัวมันเอง ซึ่งจะทำให้สัตว์ที่แข็งแรงแกร่งกล้า และมีความเหมาะสม ดำรงอยู่ได้ (Survival of the fittest) ส่วนสัตว์ที่อ่อนแอ ไม่มีความสามารถก็ตายไป หรือสูญพันธุ์ไป ทฤษฎีของดาร์วินนี้มีผู้นำมาใช้เชิงสังคม จนกลายเป็นแนวคิดหลักในเชิงธุรกิจ ที่สนับสนุนการแข่งขันในการค้าขาย แม้ว่าในทางการเมืองลัทธินี้จะไม่ใช่ที่ยอมรับอย่างเป็นทางการ แต่ในทางเศรษฐกิจอิทธิพลของลัทธินี้ยังมีอยู่อย่างลึกซึ้งในปัจจุบัน

สังคมอเมริกันนั้นมีปัญหาที่เป็นตัวอย่างมากมายเช่น เรื่องความเสมอภาคตามกฎหมาย เพื่อให้คนมีเอกภาพ แต่กฎหมายเป็นเพียงแค่รูปแบบกติกาภายนอก ไม่สามารถประสานใจได้ คนขาวกับ

คนดำในสหรัฐอเมริกาในวันรอยแยกจะมีมากขึ้น สังเกตดูได้จากภาพยนตร์หรือเพลง มีหลายเรื่องที่มีแต่คนดำ และหลายเรื่องที่มีแต่คนขาว มีการแบ่งเขตกันอย่างไม่เป็นทางการ เช่น ในเขตฮาลเล็ม หรือ เขตบรองค์ ในมหานครนิวยอร์กจะเป็นเขตคนดำ เป็นต้น การที่ยกเอาสังคมอเมริกันมาอ้างไม่ใช่ว่าสังคมอเมริกันเลวร้ายกว่าสังคมอื่น แต่สังคมอเมริกันปรากฏให้เห็นเด่นชัดว่าเป็นสังคมที่นิยมความเป็นอิสระเสรี มีสมานฉันท์ และเป็นตัวเชิดชูเรื่องสิทธิมนุษยชน คนจำนวนมากที่ไม่รู้จักรับเอาสังคมอเมริกันเป็นแบบอย่างในการสร้างสรรค์สังคมที่สันติสุข หากแต่สังคมอเมริกันยังมีปัญหาพิเศษที่มีลักษณะเฉพาะของตนที่จะต้องแก้ไขอีกมาก สังคมที่ถือว่าเจริญรุ่งเรืองมีความสุขที่สุดมีกฎกติกาพัฒนาอย่างสูงสุดของโลกในเวลานี้ ก็ยังห่างไกลจากสังคมที่พึงปรารถนา การที่มนุษย์เราจะก้าวต่อไปได้ จะต้องมีการพัฒนาคน ฉะนั้นต้องเรียกร้องการศึกษาที่แท้จริง เพื่อจะก้าวไปสู่สังคมที่ให้โอกาสซึ่งกันและกัน เป็นสังคมแห่งการเอื้ออาทรด้วยใจหวังดีมีเมตตา เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ มีความรักความสามัคคี ไม่ใช่จบอยู่แค่ไม่ละเมิดต่อกันและไม่ปิดกั้นโอกาสต่อกันเท่านั้น

สิทธิมนุษยชนกับปัญหาสิ่งแวดล้อม

เมื่อประมาณ ค.ศ. ๑๙๗๐ ประเทศสหรัฐอเมริกาได้เริ่มตระหนักถึงปัญหาธรรมชาติแวดล้อมที่เสื่อมโทรม มีมลภาวะ และมีภัยย้อนกลับถึงมนุษย์ ต่อมาความตื่นตัวในเรื่องนี้ก็แผ่ขยายไปทั่วโลก จนกระทั่งมีการประชุมสุดยอดเรื่องสิ่งแวดล้อมเมื่อปี ค.ศ. ๑๙๙๒ เป็น Earth Summit ครั้งแรก ต่อจากนั้นปัญหาเรื่องสิ่งแวดล้อมได้โยงเข้าหาเรื่องสิทธิมนุษยชนว่าไม่ใช่เรื่องที่ปฏิบัติต่อกันระหว่างมนุษย์ เท่านั้น เราจะมองไปถึงความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับธรรมชาติด้วย

การที่คำนึงถึงธรรมชาติแวดล้อมนั้นมุ่งเพียงเพื่อให้มนุษย์อยู่ดี โดยเมื่อเห็นว่าธรรมชาติเสียหายแล้วอันตรายก็จะมาถึงตน เช่นการที่มนุษย์ยึดครองที่ดินหรือสิ่งต่าง ๆ ที่อยู่ในธรรมชาติมาเป็นสมบัติของตนและสามารถปฏิบัติต่อทรัพย์สินอย่างไรก็ได้โดยถือว่าเป็นสิทธิในทรัพย์สินนั้น แต่ก็อาจมีปัญหว่าการที่บุคคลกระทำต่อทรัพย์สินที่ถือว่าเป็นของตนจะมีผลกระทบทำให้เกิดความเดือดร้อนแก่โลกหรือแก่ประเทศชาติ จนเป็นว่าการกระทำตามสิทธิต่อทรัพย์สินของตนแต่เป็นการละเมิดต่อมนุษยชาติก็ได้

บางคนอาจจะมองกว้างไกลกว่านั้น โดยไม่คิดว่าธรรมชาติของมันเป็นสิทธิหรือไม่ ตัวอย่างเช่นพวกสัตว์มีชีวิต ดังที่บางคนเริ่มมองแล้วว่าสัตว์ต่าง ๆ ที่เราเอามาใช้งานหรือประกอบอาชีพ ดังเช่นปลาโลมาที่นำมาฝึกให้เล่นแสดงต่าง ๆ ก็น่าจะมีสิทธิในชีวิตหรือในความเป็นอิสระเสรีของมัน เคยมีเรื่องราว มีคนไปแอบปล่อยปลาโลมา ๒ ตัว ออกจากที่เขาเลี้ยงไว้จนเกิดข้อพิพาทกัน คนที่ปล่อยปลาโลมาถูกฟ้องว่าละเมิดต่อทรัพย์สินของอีกฝ่ายหนึ่งคือลักทรัพย์แต่คนที่ปล่อยปลาโลมาไปก็ถือว่าเขาไม่ได้ทำเพื่อตัวเอง แต่เขาช่วยเหลือสัตว์ให้ได้รับอิสรภาพเพราะปลาโลมาควรมีสิทธิในชีวิตและอิสรภาพของมัน อย่างนี้เป็นต้น

ยังมีเรื่องที่สัตว์ถูกทารุณเพื่อนำมาทำเป็นอาหาร เครื่องนุ่งห่ม เครื่องประดับหรือยารักษาโรค ถูกวิจารณ์อย่างกว้างขวาง เช่น คนตะวันตกฆ่าแมวน้ำเพื่อเอาหนังมาทำเสื้อหนัง การล่าปลาวาฬเอา

ไขมันมาทำประโยชน์เป็นสินค้าประเภทเครื่องสำอาง หรือกรณีที่นักท่องเที่ยวชาวอังกฤษไปเที่ยวเมืองจีน แล้วอยากซื้อสุนัขไปเลี้ยง พอเลือกเสร็จคนขายเข้าใจผิดโดยเข้าใจว่าจะเอาเนื้อไปทำอาหารจึงเอาบังตอตัดหัวสุนัข เอาเนื้อห่อใส่ถุงส่งให้ เมืองจีนยังมีเรื่องการกินที่พิสดาร เช่น อั่งตืดหมี ปลาทอดที่กินทั้ง ๆ ที่ปลายังไม่ตาย การกินสมองลิงที่ยังเป็น ๆ และที่เราคุ้นเคยกันมากก็คือการกินหูลามที่ได้มาโดยการล่าตัดเอาครีบแล้วปล่อยปลาทั้งน้ำไป ในเกาหลีมีการนำสุนัขมามัดติดกับเสาแล้วตีให้ตาย เชื่อกันว่าทำวิธีนี้ทำให้เนื้อหวานอร่อย เรื่องอย่างนี้กำลังมีการตื่นตัวเพื่อให้เลิกค่านิยมเหล่านี้

ในประเทศอย่างนิวซีแลนด์ การฆ่าสัตว์จะเป็นการฆ่าแบบที่เรียกว่าเมอร์ซี่ (Mercy killing) จะฉีดยาสลบให้หลับก่อนเอามาฆ่า กระนั้นก็ยังเป็นการฆ่าสัตว์ตัดชีวิตเพื่อนำเนื้อมาเป็นอาหารอยู่ดี ในปัจจุบันนี้สังคมตะวันตกจึงหันมาสนใจเรื่องนี้มากขึ้น คนหันมากินมังสวิรัตเป็นจำนวนมาก บางคนเคร่งขนาดกินเฉพาะผลไม้ที่หล่นจากต้นเหมือนพวกฤษีในอินเดีย มีการเปลี่ยนศาสนามานับถือศาสนาพุทธมากขึ้นเพราะพุทธศาสนาสอนว่าห้ามฆ่าสัตว์ เชื่อในเรื่องเวรกรรมว่าทำกรรมอย่างไรไว้ก็ได้รับผลกรรมนั้น จนทำให้องค์กรการสหประชาชาติรับรองให้ศาสนาพุทธเป็นศาสนาของโลกโดยถือเอาวันวิสาขบูชาเป็นวันสำคัญ

ในทวีปแอฟริกามีการรณรงค์ให้อนุรักษ์พันธุ์แรดเพื่อไม่ให้คนล่าเอานอไปทำยาบำรุงกำลัง หรือนำไปแกะสลักเป็นเครื่องตกแต่งบ้าน หากใครได้เคยไปเยือนเมืองจีนอาจมีโอกาสดูชมพิพิธภัณฑ์ของศิลปินแห่งชาติจีนแกะสลักนอแรดได้อย่างวิจิตรงดงามมาก ความต้องการนี้มีมากจนกระทั่งจำนวนแรดที่มีอยู่ตามธรรมชาติใกล้สูญพันธุ์ เช่นเดียวกันกับงาช้างที่นิยมนำมาทำเป็นเครื่องตกแต่งบ้าน เครื่องประดับ รวมถึงทำตำมตรายางแกะสลัก ชาวญี่ปุ่นนิยมทำตรายางจากงาช้างและจะมีตรายางนี้กันคนละ ๓ อัน อันหนึ่งไว้สำหรับประทับตราและลงนามกำกับ อันหนึ่งไว้ใช้กับสมุดธนาคาร กับอีกอันหนึ่งไว้ใช้ทั่วไป เช่น เอาไว้ประทับตอนที่บุรุษไปรษณีย์นำจดหมายมาส่งที่บ้าน เป็นต้น ประมาณไม่ได้ว่าจะต้องมีช้างตายสักกี่เชือกเพื่อสนองต่อความต้องการนี้

สิ่งแวดล้อม สิทธิมนุษยชน กับสังคมไทย

หากจะมองว่าปัญหาสิทธิมนุษยชนเป็นเรื่องไกลตัวเฉพาะประเทศทางตะวันตกคงมิได้ ด้วยเหตุที่ว่าปัจจุบันนี้เทคโนโลยีเข้ามาทำให้เราสามารถติดตามสถานการณ์โลกได้อย่างทันทั่วถึงวัฒนธรรมจึงเน้นประชาคมโลกมากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะการเข้ามามีบทบาททางความคิดขององค์กรเอกชนอย่าง มูลนิธิคุ้มครองสัตว์ป่าโลก (World Wildlife Foundation) หรือ องค์กรการแคร์ (C.A.R.E) ที่ดูแลเรื่องสิ่งแวดล้อมให้คนใช้ทรัพยากรอย่างมีคุณค่าและรักษาไว้ให้ลูกหลาน หรือ องค์กรอนุรักษ์อย่างเช่น กรีนพีซ (Greenpeace) องค์กรทางการเมือง เช่น นีรโทษกรรมสากล (Amnesty International) มูลนิธิผู้หญิง มูลนิธิศูนย์พิทักษ์สิทธิเด็ก มูลนิธิเด็ก ก็เข้ามามีบทบาทมากขึ้น

ในเมืองไทยเราเอง มีการตื่นตัวเรื่องสิ่งแวดล้อมมาตั้งแต่สมัยที่คุณสืบ นาคะเสถียร เสียชีวิตที่ห้วยขาแข้งจังหวัดอุทัยธานีเรื่อยมาจนถึงปัจจุบัน มีโครงการนารักตั้งแต่การอนุรักษ์พันธุ์เต่าทะเลของ

กองทัพเรือ โครงการคืนเปลือกหอยให้ปูเสฉวนของอาจารย์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ หรือมาตรการ การตรวจจับผู้ค้าสัตว์ผิดกฎหมายเข้มแข็งขึ้น ล่าสุดก็มีการจับกุมผู้ค้าเนื้อสุนัขตากแห้ง เป็นต้น

การสร้างโรงไฟฟ้าตั้งแต่ที่เขื่อนปากมูลถึงบ่อนอกก็ยังคงเป็นปัญหาเพราะว่าเศรษฐกิจกับ อนุรักษ์เดินสวนทางกัน เหตุการณ์ที่นักวิชาการมากกว่า ๕๐๐ คนออกมานำเสนอประเด็นเกี่ยวกับการ การสร้างโรงไฟฟ้าที่ริมทะเลบ่อนอกและบ้านกรูด กลายเป็นที่สนใจของสังคม นักวิชาการเหล่านี้ร่วมกัน เรียกร้องให้ระงับการสร้างโรงไฟฟ้าทั้งสองแห่งไว้ก่อน เพราะประเด็นหลัก ๔ ประการ ได้แก่ สัญญา ที่อาจเสียเปรียบไม่โปร่งใส ถ่านหินเป็นพลังงานมีมลพิษสูง ปัญหาสังคมที่เกิดขึ้น และทรัพยากรใน ท้องทะเลทั้งสองแห่ง โรงไฟฟ้าเอกชนทั้งสองแห่งเป็นโครงการของรัฐบาล มีมูลค่าลงทุนรวม ๗๖,๕๖๒ ล้านบาท โดยมีจุดประสงค์เพื่อสร้างความมั่นคงให้ระบบไฟฟ้าภาคตะวันตกและภาคใต้ตอนบน ลดการระ การลงทุนและหนี้สินของภาครัฐ รวมทั้งเสริมสร้างการใช้พลังงานอย่างมีประสิทธิภาพ

ประมาณ ๒๐ กิโลเมตรทางตอนเหนือของอำเภอเมือง จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ คือที่ตั้งของ บ่อ นอก ชายฝั่งทะเลเป็นทรายปนโคลนไม่เหมาะสำหรับการเล่นน้ำหรือการท่องเที่ยวอย่างจริงจัง แต่ ไม่ได้หมายความว่าทะเลแห่งนี้ไม่สมบูรณ์ จากรายงานผลกระทบสิ่งแวดล้อม (EIA) ในการสร้าง โรงไฟฟ้าบ่อนอกมีข้อมูลส่วนหนึ่งระบุว่า จากการศึกษาปริมาณแพลงก์ตอนโดยเฉลี่ยของน้ำทะเลบริเวณ ชายฝั่ง ในน้ำ ๑ ลูกบาศก์เมตรมีลูกปลา ๒ ตัว (ในรายงานใช้คำว่า Fish Larvae หมายถึง ลูกปลา)

โรงงานไฟฟ้าที่บ่อนอกใช้ระบบหล่อเย็นแบบเปิด จำเป็นต้องดูดน้ำทะเลเข้าไปเพื่อใช้อัตราวันที่ละ ๕๕๐ ลูกบาศก์เมตร หมายถึงจะมีลูกปลาถูกดูดเข้าไปในน้ำที่ละ ๕๕๐ x ๒ เท่ากับ ๑,๑๐๐ ตัว ในระยะเวลา หนึ่งวันจะมีลูกปลาถูกดูดเข้าไป ๑,๑๐๐ x ๖๐ x ๒๔ เท่ากับ ๑,๕๘๔,๐๐๐ ตัว ลูกปลาเหล่านี้เมื่อ ผ่านระบบความร้อนของโรงงานไฟฟ้าย่อมตายหมด

อีกประเด็นที่สำคัญของโรงไฟฟ้าบ่อนอกคือปลาวาฬบรูด้า (*Balaenoptera Edeni* - *Bryde's Whale* อ่านว่า บรูด้า เพราะไม่ใช่ภาษาอังกฤษ) ที่ชาวบ้านเรียกว่า "ปลาใหญ่" หรือ "ปลาจ้าว" หนังสือ Wild Mammals in Thailand จัดพิมพ์โดยสำนักนโยบายและแผนสิ่งแวดล้อม (สผ.) เมื่อ พ.ศ. ๒๕๔๑ เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการศึกษาค้นคว้าวิจัยอ้างอิงในประเทศไทย ระบุไว้ในหน้าที่ ๒๑ ตารางที่ ๔ ปลาวาฬซิทตังหรือปลาวาฬบรูด้า (ทั้งสองชื่อเป็นชนิดเดียวกัน ชื่อวิทยาศาสตร์คือ *Balaenoptera Edeni*) จัดอยู่ในกลุ่มสัตว์เสี่ยงลูกด้วยนมที่อยู่ในสถานภาพใกล้สูญพันธุ์ (Endangered, EN) มีคำถามว่าควรหรือไม่ที่เราจะจัดให้เป็นกิจกรรมไปชมปลาวาฬ (Whale Watch) เหมือนต่างประเทศ

การชมปลาวาฬในต่างประเทศ ส่วนใหญ่เรามุ่งหวังจะดูปลาวาฬบางชนิดเป็นพิเศษ เช่น ดู ปลาวาฬหลังค่อมที่ฮาวาย ปลาวาฬสเปิร์มที่นิวซีแลนด์ ปลาวาฬหลังค่อมและปลาวาฬไรท์ที่ออสเตรเลีย บรรดาปลาวาฬเหล่านี้บางชนิดจะอาศัยอยู่ตรงนั้นตลอดปีตลอดชาติ เช่น ปลาวาฬสเปิร์มของนิวซีแลนด์ บางชนิดจะอพยพมาเป็นฤดูกาล เช่น ปลาวาฬหลังค่อมที่ฮาวาย ปลาวาฬไรท์ที่ออสเตรเลีย

กรณีของโรงไฟฟ้าบ้านกรูด ข้อมูลทางวิชาการและกระบวนการพิจารณา EIA ของภาครัฐ ผ่าน มาจนถึงขั้นอนุมัติไปเรียบร้อยแล้ว โดยระบุว่าแนวปะการังขนาดใหญ่มากกว่า ๗๐ ไร่ อยู่หน้าโรงไฟฟ้า

ห่างจากชายฝั่งเพียงไม่กี่ร้อยเมตร เป็นแนวหินโสโครก และจะมีการทิ้งตะกอนที่ได้จากการก่อสร้างหลายแสนตันลงไปบริเวณนั้น ขอฝากไว้ตรงนี้ให้คอยติดตามดูกันต่อไป

ด้านเศรษฐกิจ เคยมีสำนักข่าวต่างประเทศมาทำข่าวที่ประเทศเรา ว่าใช้แรงงานเด็กหรือแรงงานนักโทษทำสินค้าออกขายต่างประเทศ ทำให้ประเทศคู่ค้าหลายประเทศ มีมาตรการลงโทษหรือแซงก์ชัน (Sanction) ไม่นำเข้าสินค้าจากประเทศไทย

นอกจากในเรื่องดังกล่าวแล้วมนุษย์มีสิทธิในการที่จะไม่ถูกเอารัดเอาเปรียบในเรื่องการใช้สินค้าและบริการ (ในเมืองไทยมีสำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค สำนักงานกฤษฎีกาว่าด้วยเรื่องนี้นะ) และมีสิทธิในการรับข้อมูลข่าวสารว่าสินค้าและผลิตภัณฑ์ที่เราใช้ในชีวิตประจำวันนั้นมีประโยชน์มากน้อยแค่ไหน ให้เราได้รับรู้และเลือกว่าจะใช้ผลิตภัณฑ์นั้นหรือไม่ (หน่วยงานของรัฐที่เข้ามาดูแลตรงนี้คือสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยาหรือที่รู้จักกันดีในนาม "อย." กระทรวงสาธารณสุข)

หากแต่ของเรากการทำงานยังด้อยกว่าต่างประเทศเขาอยู่บ้าง อย่างเช่นในกรณีของการใช้ผงชูรส¹ เป็นส่วนประกอบอาหาร ในประเทศญี่ปุ่นและไต้หวันมีการรณรงค์ต่อต้านการใช้ผงชูรสอย่างกว้างขวาง ในขณะที่บ้านเรายังวางเฉย หรือการที่มีการพบอัลฟลาทอกซิน (Aflatoxin)^๒ สารก่อให้เกิดมะเร็งที่เกิดจากเชื้อราปะปนอยู่ในอาหารประเภท ถั่วป่น พริกป่น ก็ไม่มีมาตรการอะไรมารองรับปัญหานี้ หรือกรณีที่ประเทศในกลุ่มสหภาพยุโรปและแคนาดาห้ามนำเข้าซอสปรุงรสตราภูเขาทอง^๓ จากไทยเนื่องจากตรวจพบว่ามีส่วนผสมของสารปนเปื้อน 3-MCPD^๔ เกินมาตรฐานที่ทางสหภาพยุโรปกำหนดไว้ ในบ้านเราหากไม่เกิดเรื่องนี้ขึ้นก็ยังคงไม่ได้รับรู้ข้อมูลเหล่านี้และยังคงบริโภคกันต่อไปเหมือนเมื่อ ๒๐ ปีที่แล้ว เป็นต้น

สำหรับด้านการทหาร หากเกิดศึกสงครามต้องดูแลเชลยศึกอย่างดี มีมนุษยธรรม จะทำตามอำเภอใจไม่ได้ ต้องคำนึงถึงสิทธิของผู้เป็นเชลย (Prisoner of War) ถ้าประเทศเราละเมิดเขามีสิทธิที่จะส่งเรื่องฟ้องไปยังสหประชาชาติได้ แม้แต่สหรัฐอเมริกาที่ถูกตั้งข้อสังเกต กรณีคุมขังนักโทษฝ่ายตาลิบันและอัลเคดา ที่ถูกจับจากอัฟกานิสถานไปคุมขังไว้ที่ฐานทัพสหรัฐที่อ่าวกวนตาตาโมประเทศคิวบา ว่าปฏิบัติต่อนักโทษเหล่านี้โดยไม่ยึดหลักมนุษยธรรม สำหรับพลเรือนเมื่อมีการขัดกันด้วยอาวุธเกิดขึ้นจะมีการใช้กฎหมายมนุษยธรรมระหว่างประเทศที่มุ่งคุ้มครองผู้ตกเป็นเหยื่อของการสู้รบด้วยการบรรเทาทุกข์ของผู้คนที่ได้รับจากภัยสงครามควบคู่กันกับสิทธิมนุษยชนด้วย ดังจะเห็นได้จากการที่สหรัฐอเมริกาส่งความช่วยเหลือด้านอาหารและยาแก่ประชาชนชาวอัฟกานิสถานและจะขอความร่วมมือจากนานาชาติในการจัดตั้งให้มีกองทุนเพื่อบูรณะประเทศอัฟกานิสถานขึ้น

ด้านสังคมและวัฒนธรรมเมืองไทยการดูแลเรื่องสิทธิมนุษยชนลำพังจะให้หน่วยงานขอภาครัฐบาลหรือองค์กรเอกชนดูแลคงจะไม่เหมาะ ทุกคนควรเอาใจใส่ช่วยเหลือดูแลซึ่งกันและกัน หากเห็นอะไรไม่ชอบมาพากลก็อย่าเอาหูไปนาเอาตาไปไร่ กรณีที่สมาชิกผู้แทนราษฎรจังหวัดนครราชสีมาพบเด็กชายถูกตากับยายขังไว้ในกรงเป็นเวลา ๖ ปี สิทธิขั้นพื้นฐานในการที่จะมีชีวิตและปฏิบัติอย่างเป็นมนุษย์ถูกละเมิดจนมีพฤติกรรมเหมือนกับสัตว์คงบอกอะไรเราได้ดีว่า ทั้ง ๆ ที่เพื่อนบ้านจะรู้แต่ก็ไม่มีใครสนใจ

ช่วยเหลือโดยถือว่าเป็นเรื่องในครอบครัวคนอื่น

เรื่องปัญหาการทำแท้งเป็นเรื่องสิทธิมนุษยชนที่ใกล้ตัว จะถือว่าแค่ไหนทำแล้วไม่ผิด ทารกมีสิทธิที่จะเกิดมาบนโลกนี้ไหม กฎหมายบอกว่าเด็กทารกที่เกิดมาทุกคนมีศักดิ์ศรีทั้งสิ้น ถ้าดูตามหลักศาสนาไม่ว่าศาสนาใดก็คงเห็นว่าการทำแท้งผิดหมดเพราะเป็นการฆ่าสัตว์ตัดชีวิต แต่ก็ยังเป็นปัญหาละเอียดอ่อนหากพิจารณาในแง่มนุษยธรรม หากเป็นประเทศที่เป็นรัฐสวัสดิการอย่างสแกนดิเนเวียก็ไม่ต้องเป็นห่วงเพราะลูกที่เกิดมารัฐเลี้ยงให้ไม่จำเป็นต้องทำแท้งก็ได้แบบนี้ เป็นต้น แต่ก็มีความคิดอีกกระแสที่อ้างสิทธิมนุษยชนเหมือนกันที่ว่ามนุษย์มีทางเลือกโดยเสรี (Freedom of Choice) ที่จะเลือก ทำแท้งหรือไม่ก็ได้ อันนี้ก็แล้วแต่จะพิจารณาหากสตรีถูกคุกคามทางเพศจะให้ได้หรืออย่างไร แต่บางประเทศ เช่นปาเลสไตน์ไม่ยอมให้ทำแท้งได้เลยหากสตรีถูกข่มขืนโดยชายที่ไม่ใช่สามี หรือถ้าสามีบอกว่าหญิงนั้นประพฤติชั่วความตายของหญิงนั้นคือทางเดียวที่จะกอบกู้เกียรติยศของตระกูลได้

อีกประเด็นหนึ่งที่น่าสนใจ คือ กรณีที่แพทย์ช่วยฆ่าคนไข้แบบเมอร์ซี่ (Mercy Killing) หากคนไข้ต้องการตายไม่ยอมมีชีวิตอยู่ต่อไปสมควรจะทำได้หรือไม่ หรือกรณีที่คนไข้กลายเป็นเจ้าหญิงหรือเจ้าชายนิทรา ควรจะอย่างไร ก็เป็นเรื่องที่โยงใยถึงหลักสิทธิมนุษยชนเช่นกัน

บทสรุป

ดังนั้นเรื่องสิทธิมนุษยชนจึงเป็นเพียงด้านหนึ่งหรือระดับหนึ่งของความเจริญของงามของมนุษย์ หากเราไม่ทบทวนให้ถี่ถ้วนมีการปฏิบัติที่สุจริต ๒ แบบ คือ แบบแรก ไม่คำนึงถึงชีวิตและความปลอดภัยตลอดถึงอิสรภาพของมนุษย์ แบบที่สอง ต้องการเพียงรักษาสหิทธิมนุษยชนไปตามกรอบกฎหมายแค่นั้นเอง

ในสังคมใด มนุษย์ไม่คำนึงถึงสิทธิของกันและกันปล่อยให้มีการละเมิดต่อชีวิต ทรัพย์สิน มีการกีดกันแบ่งแยกทำให้บุคคลขาดอิสรภาพสังคมนั้นยังเข้าไม่ถึงความมีอารยธรรม ส่วนสังคมใดมนุษย์บีบรัดตัวให้แคบลงด้วยการคอยระแวดระวังในการที่จะปกป้องพิทักษ์สิทธิของตน แม้แต่พ่อแม่กับลูกจะต้องมีการปกป้องและเรียกร้องสิทธิของกันและกัน เช่น พ่อแม่ไม่มีสิทธิเขียนตีดูดำ ว่ากล่าวลูก ๆ หรือครูอาจารย์ต้องหักไม่เรียวทั้งสังคมนั้นถือว่าใกล้ถึงจุดอวสานของอารยธรรมเข้าไปทุกขณะแล้ว

ถ้าเราไม่ระลึกในแง่นี้ บางทีการใช้สิทธิ และการพิทักษ์รักษาสหิทธิก็อาจจะคลาดเคลื่อนออกไปจนเกิดปัญหาจากการใช้สิทธิที่เอากฎหมายหรือกติกาของสังคมมาเป็นเครื่องมือแสวงประโยชน์หรือก่อความหวาดระแวงกัน อารยธรรมไม่ใช่อยู่ที่กฏกติกาเท่านั้น ความเชื่อที่ว่ามันมนุษย์เมื่ออยู่ร่วมกันต้องมีกติกาสังคม (Social Contract) มีหลักนิติธรรม (The Rule of Law) อารยธรรมจึงไม่เพียงพอสันติ จิตใจที่ก่อปรไปด้วยธรรมะคือความเมตตา กรุณา ความเอื้ออาทร ซึ่งกันและกัน ตลอดจนความมีอิสรภาพของจิตใจกล่าวคือปลอดพ้นจากความบีบคั้น เก็บกด มองความจริงตรงตามความเป็นจริงเป็นต้น จึงจะเป็นหลักประกันให้แก่การบังคับใช้กฏเกณฑ์กติกาอีกชั้นหนึ่ง ถ้าเราอ้างแต่สิทธิไม่มีการปรับจิตใจก็จะต้องเกิดปัญหาอย่างที่เกิดขึ้นมากในสังคมอเมริกัน เราต้องระวังไม่ไปสุดที่ชั่วได้ชั่วหนึ่ง

แต่เราต้องก้าวไปสู่การเป็นมนุษย์ที่แท้ที่สมบูรณ์ คือเราต้องมีทั้งกรอบที่เป็นรูปธรรมและมีจิตใจที่มีเมตตากรุณาประกอบไปด้วย จะขาดอย่างใดอย่างหนึ่งเสียไม่ได้

หมายเหตุ

๑. ผงชูรส (Mono Sodium Glutamate –SMG) ประกอบไปด้วยเกลือโมเลกุลเดี่ยวของกรดอะมิโน กรดอะมิโน และกรดกลูตามิก ปกติแล้ว Glutamate คือโปรตีนของกรดอะมิโน เป็นตัวส่งกระแสไฟฟ้าของระบบประสาทในสมอง ปกติพบมากใน นม เห็ด มัน เนยแข็ง และ สาหร่ายทะเล เป็นจากการวิจัยของ FDA สหรัฐอเมริกาพบว่าผงชูรสปกติไม่มีผลข้างเคียงต่อการใช้เป็นส่วนประกอบอาหาร (Generally Recognized As Safe--GRAS) หากใช้ในปริมาณที่เหมาะสม แต่สำหรับคนที่แพ้ผงชูรส (SMG Symptom Complex) หากบริโภคเข้าไปเพียงเล็กน้อยจะทำให้เกิดอาการต่อไปนี้คือ ชาตามต้นคอ หน้า แขนหลัง ใบหน้าตึง เจ็บหน้าอก เวียนศีรษะ คลื่นไส้อาเจียร ปวดศีรษะ หัวใจเต้นแรง หายใจขัดเหมือนคนเป็นหอบหืด อ่อนเพลีย

๒. อัลฟลาทอกซิน (Aflatoxin) เป็นเชื้อราที่เกิดกับพืชตามธรรมชาติมีฤทธิ์ก่อให้เกิดมะเร็ง ในสหรัฐอเมริกาพบว่าการพบว่าวัฏที่กินพืชที่มีสารนี้อยู่ทำให้ผลิตภัณฑ์ที่ได้จากน้ำมันว้าวเช่น เนย เนยแข็งมีสารนี้ปนเปื้อนอยู่เป็นจำนวนมาก ซึ่งสารนี้จะถูกทำลายได้ก็ต้องใช้อุณหภูมิเกิน ๑๐๐ องศาเซลเซียส

๓. การทำซอสปรุงรสจากถั่วเหลืองทำได้ ๒ วิธีคือการย่อยโดยใช้กรดเกลือกับการหมักถั่วเหลืองกับเชื้อจุลินทรีย์

๔. สารปนเปื้อน 3-MCPD นี้เกิดจากการย่อยหมักโปรตีนโดยใช้กรดเกลือหรือที่เรียกว่ากรดไฮโดรคลอริกที่เข้มข้นสูงทำให้เกิดการคลอรีเนชันของน้ำมัน (High Temperature Chlorination of Lipids) ซึ่งอาจมีผลร้ายต่อผู้บริโภคหากได้รับในปริมาณมากๆจะออกฤทธิ์โดยลดการเคลื่อนที่ของ Human Spermatozoa แต่ยังไม่พบว่าก่อให้เกิดมะเร็งในคน แต่จากการศึกษากับลิงพบว่ามิพิษต่อไต ทำให้เกิดภาวะโลหิตจาง เม็ดเลือดขาวและเกล็ดเลือดลดลง ในระยะยาวมีผลต่อระบบสืบพันธุ์และก่อให้เกิดมะเร็ง

บรรณานุกรม

_____, "Children of the Gun", **Scientific American** Vol.June 2000

Sally Armstrong, "ตายเพราะความอับยศ" สรรสาระ ฉบับตุลาคม ๒๕๔๔

ธรณ์ ชำรงนาวาสวัสดิ์, ดร., "บ้านกรุดและบ่อนอก" www.talaythai.com

เบอร์นาต โอเบอร์สัน, กฎหมายมนุษยธรรมระหว่างประเทศ คณะกรรมการกาชาดระหว่าง

ประเทศตอบคำถามของคุณ, กรุงเทพฯ: เดือนตุลา ๒๕๔๒

ประทุมพร วัชรเสถียร, "สิทธิมนุษยชน ใครปกป้องและรับประกัน" ก้าวทันโลก นิตยสารขวัญเรือน
พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตโต), สิทธิมนุษยชนสร้างสันติสุขหรือสลายสังคม กรุงเทพฯ : กระทรวง
การต่างประเทศ ๒๕๔๑

เพชรยุพา บุรณศิริจรัสรัฐ, "เด็กน้อยในกรงขัง" เหลือเชื่อรวมเรื่องชวนติดตามจากรายการเจาะใจ
กรุงเทพฯ : อมรินทร์พริ้นติ้ง ๒๕๔๔

แพทริค ทัก, หมาป่าฝรั่งเศสกับลูกแกะสยาม กรุงเทพฯ : กรมแผนที่ทหาร ๒๕๔๒

วิชัย ศรีรัตน์, สิทธิมนุษยชนและเสรีภาพของชนชาวไทย กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
๒๕๔๓

สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา www.fda.moph.go.th